

Edinost

Glasiilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

Se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Ekopial se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upraviteljsko. Naročnino in oglase je plačevati loce Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upraviteljsko, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.

„Edinost“
Izjane enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:
za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni
A redno je plačevati naprej. Na naročilo brez priložene naročnine se uprava ne str.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 avč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 avč.).

Telefon št. 870.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trst

Misli Slovence o Veliki noči!

Glasovanje o Stürgkh-ovi resoluciji radi premeščanja celjskega gimnazija je zopet enkrat jasno pokazalo, da smo jaki, ako smo le složni in odločni.

Po vseh Nemec v proračunskem odseku, kjer je bila Stürgkh-ova resolucija vsprejeta od zastopnikov nemških naprednih strank s pomočjo nemških konservativcev in socijalnih demokratov, zavladalo je veliko ogorčenje med Slovenci. Z odločnostjo, žalibog nenavadno v Slovincih, pripravljali so se na energičen odpor proti namerjanemu napadu na eno naših, takó redkih, kulturnih pridobitev! In njihova akcija je našla polno simpatijo in izdatno pomoč v vseh slovanskih strankah, izlasti pa v vedno solidarnih Čehih.

Ta energični nastop ni ostal brez učinka. Socijalni demokratje, ki so po svojem zastopniku Pernsterferju v proračunskem odseku še glasovali proti celjskemu gimnaziju, so se v zbornici popolnoma vzdružili glasovanja; to so po večini storili tudi nemški klerikaleci, njim na čelu isti baron Morsey, kateremu je nezaupnica mariborskih Slovincov pozvala zopet v spomin dejstvo, da njegov mandat ni odvisen od nemških hajlovec, temveč od slovenskih volilcev! In celó večni šviga-švaga čez dva praga, naši ljubi laški sosedje, so jo potegnili s Slovenci, ker so videli, na katero stran veter piha. In zmaga je bila naša, zmaga proti Nemcem in proti — vladi, ki bi bila od sreča rada zadovoljila Nemce z malo koncesijo na škodo nesložnih in zato nevarnih Slovincov.

Ta vseh pa nam je tudi pokazal, kako moramo postopati, ako hočemo, da kaj dosežemo, ako želimo, da nas bodo sploh še spoštovali kakor narod. Sedaj nam menda ni težko izbirati med politiko pohlevnega in hlapčevskega beračenja za kako drobtinico za to ali ono kranjsko mesto — kakor je bilo od izvestnih strani na Kranjskem nasvetovano in z neverjetnim enizmom priporočano kakor največja politična modrost — ali pa med samozavestnim in nevstrašenim bojem za naše politične in narodne ideje!

PODLISTEK

Ivan Dolinar.

Ona dva usodna dneva minolega svečana (14. in 15.), ko je v Trstu vladal strah, in so po ulicah pokale vojaške puške, ležal je na mrtvaškem odru blag mož, ki si je kakor rodoljub in odgojevalec nabral (dovolj zaslug, da se ga po vzgledu »Učiteljskega Tovariša« št. 8), tudi »Edinost« prijazno spominja. Kdo izmed tukajšnjih Slovincov ga ni poznal in spoštoval, učitelja Ivana Dolinara? Mnoge, ki so zdaj brhki mladeniči ali že zreli možje, je poučeval v šoli, drugim je bil dober znanec kakor člen narodnih društev.

Rajni Ivan se je porodil leta 1847. v Trzinu na Gorenjskem. Po dovršeni ljudski šoli je študiral na nižji realni deloma v Ljubljani, deloma v Celovcu. Na učiteljski stan se je pripravil izprva v Gorici, potem v Trstu. Bil je vedno odličnjak! Ves čas mu je bil rajni kanonik Miha Debelak — materin brat — blag podpornik in svetovalec. Še-le 18-leten mladenič si je Ivan pridobil spričevalo usposobljenosti za učitelja na »glavnih šolah« in sicer v treh jezikih: slovenskem, nemškem in laškem. Leta 1874. pa je še napravil izpit za »meščanske« šole z nemškim poučnim jezikom.

S početka (leta 1866.) je bil nekoliko mesecev »pomočnik« v Trstu, potem podučitelj v Ašturi in v Bujah v Istri. V jeseni

Mi Slovenci nismo še tako srečni, da bi mogli slediti politiko močnejših narodov, ki se, nasičeni v kulturnem in političnem ter zavarovani v narodnem oziru, poganjajo le še za kake materialne »drobtinice« in si torej lahko privoščajo politiko afaristov! Mi se moramo povsod še boriti za svoj obstanek, za svoj eksistenčni minimum in se niti na Kranjskem ne moremo povspeti na ono stopinjo politične veljave, do katere so prišli Čehi, vzlic vsemu pritisku, po neumorni borbi.

Najžalostneje pa je to, da se naši »voditelji«, izlasti na Kranjskem, niti ne zavedajo tega skrajno poniževalnega in sramotnega položaja našega naroda, da niti ne čutijo, da smo vezani na rokah in nogah. Primerjati jih je mogoče le tistim piščetom, ki jih je v Manzonijevih »Promessi sposi« Renzo nesel odvetniku Azzeccengarbugli, in ki so se v kljub temu, da jih je ena in ista roka držala stisnjene za noge, kljuvala med seboj na nevsmiljen način.

Ako jih ni spametilo dejstvo, da se na Gorenjskem vedno bolj šopiri nemški kapital in da je celó biser kranjske dežele, naš Bled, padel v nemško židovske roke, da smo v petih letih izgubili nič manj nego štiri državnozbornske mandate, ki so vsi padli v roke napredujočih naših sosedov, da zgubljammo na Koroškem in na Štajerskem na jezikovnih mejah eno občino za druge, da je v največji nevarnosti edina slovenska šola, ki smo jo imeli na Koroškem; potem bi moralo vsakega resničnega rodoljuba zdramiti spoznanje, da glasom zadnjega ljudskega štetja stojijo Slovenci gledé pomnoženja mej vsemi avstrijskimi narodina zadnji stopinji.

Še je čas, da se zdramimo. Celjsko vprašanje nam je pokazalo, da še kaj dosežemo, ako le resno hočemo. In koliko si moramo tega še priboriti, predno na svoji rodni zemlji lahko vzkliknemo:

»Tu mi smo gospodarji
in Bog in naši carji!«

Ali res ne čutimo, da igramo vlogo podjarmljenega naroda, ker trpimo mirno in pohlevno, da se na mnogih in premnogih krajih naše lepe demovine na državnih in

avtonomnih oblastih občuje z nami le v tujem jeziku; da se nam s pomočjo tolmačev sodi o življenju in imenu, kar se ni godilo niti tako kruto zatirani raji na Turškem?! Ali hočemo res vedno ostati tisto inferijorno plemo, katero tudi na Kranjskem pohlevno poslušajo nemške ukaze »naših« okrajnih glavarjev in radi katerega vlada ne smatra potrebnim, da bi izdajala zanje niti en uradni list?!

To je vendar najmanjše, kar smemo in moramo zahtevati, da se nam vlada na naši zemlji res kaže kakor naša vlada. Za tako pa jo bomo smatrali še-le tedaj, kadar bo v naših krajih na zunaj in na znotraj uradovala v našem jeziku.

Istotako ne smemo odnehati v borbi, dokler ne bo dana priložnost vsakemu slovenskemu otroku, tudi na skrajni periferiji, da bo vsprejemal pouk v slovenskem jeziku, kakor to zahtevata edino prava pedagogika in naša narodna korist. Brez šole ni naraščanja in brez naraščanja ni bodočnosti. Ako hočemo živeti kakor narod, moramo svojemu naraščanju priboriti šole, in to od skromne ljudske šole do slovenskega vseučilišča, katero nam ne sme biti utopija, temveč cilj, do katerega moramo priti.

Ni pa dovolj, da si ohranimo to, kar sedaj posedujemo, kajti stagnacija dovaja do gnilobe in razpada! Mi si moramo tudi nazaj priboriti, kar nam je bilo odvzeto po silili ali po zvijači! Mesta in trgi po Sloveniji so bila nekdanj slovenski, kakor so še danes okolice, v katerih stojijo, in kakor to pričajo njihova slovenska imena.

Vzdravimo svoje na pol potužene, na pol nezavedne rojake v teh mestih! Očistimo od Gorice do Maribora naša mesta tuje navlake in vzgojimo si zavedno in ponosno slovensko mešanstvo!

Skrbimo za to, da naših prirodnih zakladov ne bodo izkoriščali tuje in da ne bomo s svojimi žulji bogatili tujerodna podjetja, kakor kranjsko hranilnico, kranjsko industrijalno družbo itd., ki nam na škodo in na sramoto z našim denarjem podpirajo nemškutarske težnje ne samo doma, temveč nam pod kranjskim imenom

je ne Slovenci ne Lahi! Da bi narodu otel, kar se je dalo oteti, je Ivan uplival na učitelje, na stariše in na učence; a od vseh strani so se fanatični nasprotniki zaganjali vanj in so ga črnili, sumničili in tožarili na magistratu. Ta pa na deželni vladi! Ker pa se jih ni zbal, je naposled vsa natolečevanja združil znani Žid dr. Venezian v stratni »filipiki«, ki jo je bil v glasoviti seji mestnega sveta dne 31. januarja 1895, spustil zoper Dolinara in jo je naslednjega dne priobčil »Piccolo« v posebni prilogi. Toda našega rodoljuba ni podrla ta prazna »bomba«. Ostal je neupogljiv, v svesti si svoje dolžnosti in pravice. Pod njegovim uplivom se je pouk vsestransko zboljšal skoro povsod in šole so se razširile. Njemu gre zahvala, da ima slovenska okolica med 10 šolami 7 štirirazrednic, 2 trirazrednic in le 1 dvorazrednico. Še mnogo načrtov in želj je rajni imel glede teh šol. Marsikatero nedostanost bil bi še rad odpravil, da mu niso delali toliko ovir in da se tedanji namestnik Rinaldini ni naposled udal pritisku magistrata, ter leta 1897. izročil nadzorstvo drugemu možu, katerega »energijske« se mu ni trebalo bati.

Britko je Ivan občutil slabo plačilo, ki je je dobil za toliko truda in naporov. A čakala ga je še hujša osoda. Ko se je leta 1900 preselila podružnica e. kr. ljudske šole iz ulice Chiozza v novo zidano hišo v ulici Fontana in je tukaj postala samostalna učilnica, je vlada postavila za vodjo na Dolinarjevo mesto Nemca iz severnih krajev, ne-

širijo nemški vpliv tudi ob obalah naše krasne Adrije! Denar, ki ga nabiramo za strankarske »sklade« dvomljivega značaja in še dvomljivejše porabe, potrošimo raje za povzdigo prave narodne politike.

Znam, da je ta naloga silno težavna in da se hoče ne samo resnega napora vseh naših sil, temveč tudi pomoči ostalih Slovincov. A vendar je ta naloga še prava igrača v primeri s ciljem, ki so si ga stavili naši »liberalci« in »klerikaleci«, ki hočejo ves svet preobraziti v liberalnem, odnosno klerikalnem smislu, kar se ni posrečilo niti stoletnim borbam najmočnejših duhovnih in posvetnih vladarjev in politikarjev.

Ustanovimo in utrdimo si torej najprej Slovenijo!

Zgradimo si najprej hišo! Potem bomo še le govorili, da-li naj jo uredimo »klerikalno«, ali »liberalno«, ali pa po zahtevah — pametnega socijalno-političnega in narodnogospodarskega življenja. Potem pride tudi nam narodna Velika noč, naše — Vstajenje!

—r.

Koloman Tisza.

Sedaj, ob gomili Kolomana Tisze, sestavljajo slavospeve o njegovem državniškem duhu. Imenujejo ga velikega državnika, ki ima za Madjare neizmernih zaslug. Kdo pa ga proslavlja? Madjari, v kolikor ne gledajo na daljšo svojo bodočnost, imajo pač vzroka, da se spominjajo vsega tega, kar je Tisza storil in dosegel v povzdignjenju madjarske časne politične notranje in zunanje sile. Židovstvo obeh polovin cesarstva ga je dolžno slaviti, ker vstvaril je mogočno liberalno stranko, v kateri so dosegli židovski interesi čezmerno silo in katera z židovsko notranjo in zunanjo, moralno in dejansko močjo gospodari in gospoduje nekako absolutno na Ogerskem in odločilno zunaj v cesarstvu.

Značilno je, da se je nemški kancelar grof Bülow potrudil, poslati izraz sožalja ob

zmogočnega tukajšnjih deželnih jezikov, ne poznajočega tukajšnjih razmer. Po tolikoletni zvesti službi, v vsacem oziru zaslužen in skušen, ostal je Ivan zopet samo priprost učitelj! Že prejšnji deželni šolski nadzornik mu je bil naznanil vzrok temu; dejal mu je namreč o neki priliki, da se morajo e. kr. šole v Trstu odslej voditi v nemškem duhu — in to da more le Nemec! — Tudi to krivico je rajni prenašal s čudovito resignacijo.

V zadoščenje pa mu je bila dobra vest, ki mu je zatrjala, da je vsikdar natančno izvrševal vse stanovske dolžnosti svojega. In pa tudi to mu je bilo v tolažbo, da so rojaki Slovenci spoštovali čedalje bolj.

Po izomiki in spretnosti v vršenju svojega poklica je Ivan prekašal vse tukajšnje vrstnike. Pravo zrealo strokovnjaštvo je njegova knjiga »Praktična metoda« (izšla v 3 zvezkih), kako učiti italijanske otroke nemškega jezika. Ta knjiga je v rabi v vseh italijanskih pokrajinah našega cesarstva. C. kr. zaloga šolskih knjig na Dunaju pripravlja ravno kar njeno drugo izdajo. Rajni se je svoje dni priučil tudi Francoskemu jeziku toliko, da je umel v njem podučevati mladino.

Dolinar je bil resni, a rahločuten mož, poštnjak od temena do pet, jeklen značaj. Nič mu ni bilo zopnejše, nego hinavščina in laž; studila se mu je tudi razuzdana šala in razposajenost. Ako ti je kaj obljubil, ostal je mož beseda, čeprav bi ga stalo to mnogo truda ali žrtev.

smrti Tisze, in da je nemški cesar Viljem II. še posebe naročil izreči sozljive tudi od njegove strani. Gotovo! Saj ni noben madjarski minister od leta 1867 sem toliko storil p o s r e d n o na korist velikonemškimi aspiracijam, kakor Koloman Tisza. Tlačenje madjarskih narodov ne p o m e n j a v svojih končnih ciljih pač nič drugega, nego delovanje tudi na Ogerskem za p o v e č a n j e N e m š k i j e. In tu mi prihaja v spomin, kar mi je bliži k večjemu počitku preselivši se državnik Adolf vitez Dobrjanski povedal leta 1886 v pogovorih. V razgovoru mi je pojasnil, kako je Tisza, postavlši minister in vodja v ministerstvu, skušal Dobrjanskega izvabiti v isto ministerstvo, najprej za kmetijsko ministerstvo. A postavil mu je pogoj, da se Dobrjanski odreče tistemu programu, ki hoče varovati narodnost in jezik tudi nemadjarim narodnostim na Ogerskem. Dobrjanski seveda je odklonil tako ponudbo, a razlagal Tiszi obsežno in nadrobno, da pride na Madjare same velika nesreča, ako oni pozabijo na zgodovino ogerskih narodov, ki so stoletja živeli enakopravni in mirni drug poleg drugega. Dobrjanski je Madjaron naravnost prorokoval **politični bankrot**, ako se ne spametijo in vsprejmejo vsaj toliko v svoj program, kolikor je bil spoznal Déak za dobro, in kolikor se v tem pogledu postavili v ogersko, sedaj veljavno ustavo. No, vse dokazovanje je našlelo na gluha ušesa Tisze, a za plačilo je Tisza začel Dobrjanskega neusmiljeno prosledovati, tako, da mu niti pokojnine niso dali kakor bivšemu podpredsedniku v prejšnjem namestništvu ogerskem.

Tisza je bil okružen nasproti nemadjar-skim narodnostim in je ostal na to stran trdovraten do poslednjega izdihljaja. Kakor mogočen prvi minister je vseh 15 let svojega odločevanja v liberalnem ministerstvu progla-sjal najbolj uboge Slovence. Skušal je ogersko polovino tudi formalno vedno bolj odtrgati od Cislitavske, in ob nastopu njegovem je Andrásy v soglasju s Tiszom dosegel, da se je, poleg drugega, med dotedaj rabljeni naslov monarhije »o. kr.« (cesarsko kraljevski) vložila vezna besedica »in«, torej cesarski in kraljevski. Spominjam se, da je bil zastran tega pokojni Maks baron Gager, tedanjí sekijski načelnik v našem ministerstvu za vnanje stvari, silno razkačen. In še leta 1885 na jesen so se v gosposki zbornici ne le pok. grof Leon Thun, temveč celotudi pok. Schmerling s pristaši upirali z ostro kritiko takemu formalnemu razkosovanju cesarstva.

Že samo s tem, da je Tisza preziral in teptal z nogami narodnostni zakon ogerske ustave, je obsojen kakor državnik, in njegove drugačne zasluge so do črnega zatemne. Njegova slava ostane efemerna! In čim bolj bodo Madjari drli dalje po njegovih stezah, tem bolj se bližajo političskemu p o l o m u in spravljajo sami sebe v največjo nevarnost. Že danes je vse gnjil na Ogerskem; in če drugi ne, storijo židje še to, česar še nedostaja, da propade madjarsko gospodarstvo ne le politično, temveč tudi gospodarsko in

s tem tudi kulturno. Ko bi se tudi madjar-ski nasledniki Tiszinega gospodarstva in gospo-darstva, danes spreobrnil, bi vendar v enem rodu ne popravili vsega, kar je zakrivila vlada sedaj v večnost preselivšega se Kolo-man Tisze. Preobrata na Ogerskem ne moremo še pričakovati, če isti sploh pride predi polomom. Pravo spoznanje se zatira, ker židovski duh vodi tudi na O g e r s k e m j a v n o m n e n j e. Le nemadjarški narodi so videli ob nastopu Tisze in vidijo danes toliko bolje, kako pogubna je madjar-sko-židovsko gospodarstvo za Madjare same! Naj le interesovani elementi na Ogerskem proslavljajo pokojnega Tiszo! Nemadjarški, izlasti pa slovanski narodi so si napravili drugo, n-sprotno sodbo, ki nikdar ne more biti ugodna spominu p s e v d o - d r ž a v n i k a T i s z e! Nad Madjari pa se bo silno maščevalo, da niso po-čušali glasu Dobrjanskega.

F. Podgornik.

Koncerti „Slovanskega pev. društva“.

Koncert, prirejen dne 16. tek. mes. v gledališču »Armonia«, vspel je tako, da so se tudi oni, ki običajno strogo sodijo, čudom čudili. G. Srečko Bartel se je trudil 25 let, a dosegel je toliko, da mu ne more biti žal truda. Jaz mu čestitam najiskrejeje!

Jaz mu čestitam in ga od vsega srea zahvaljujem, da nam je v nedeljo predstavil tak zbor. Da, ako se bomo znali okoristiti z vrlino tega zbora, postane lahko „Slovansko pev. društvo“ v nedelji bodočnosti nedogledno važen faktor na polju narodno-prosvetnega delovanja tržaških Slovanov.

Gledališče je vsakomur pristopno, bogatašu in siromaku, gospodarju in slugi. To je važno. Gledališče ima svoje lože, več vrst sedežev, galerije itd.; vsakdo si tu lahko izbira svoj prostor po svojem stališču in po ceni. ... Ker sedi vsakdo na svojem prostoru, ne nadleguje siromak bogataša, ne sluga gos-podarja niti obratno. ... Tudi to je važno.

Koncert, kakor je bil prirejen v nedeljo v gledališču »Armonia«, lahko združuje v s e s l o j e na skupno narodno-duševno zabavo. S p l e s o m ne moremo doseči tega. Ali morda z dramatsko predstavo?

Da, tudi dramatska predstava bi lahko družila vse sloje, ako je drama prikladno izbrana. No, v Trstu ni dovolj, ako računamo z raznimi slovanskimi sloji, ampak treba računati tudi z raznimi slovanskimi »narodni«.

Dramatična predstava slovenska more — jaz ne govorim se stališča lepih želj, ampak se stališča dejstev, s katerimi treba računati — malo zanimati s verne Slovence, a malo tudi Srbe in vsaj jeden del Hrvatov — (Dalmatin-ec), kateri ali ne umejo slovenskega jezika, ali ga vsaj ne umejo dobro. -- Pri petju se ne gleda toliko na besede, temveč bolj na sklad in zvok glasov. Program večega kon-certa je sestavljen iz več točk in se vsled tega more razum Slovencev zadovoljiti ne samo Hrvat in Srbe, ampak tudi severne Slovence. Iz tega sledi, da koncert, kakor je bil v ne-

deljo prirejen v gledališču »Armonia«, more združiti v s e Slovence na narodno-duševni zabavi.

Bratje Srbi niso došli na koncert dne 16. t. m. Jaz jim ne dajem prav. Ali jih tudi popolnoma ne obsojam, ker: zakaj ni bilo na programu tudi par s r b s k i h p e s m i ?!

Dalmatinci tudi niso prišli (vsaj ne v velikem številu), prvič, ker se med njimi ni dovolj agitiralo, in drugič, ker so si hoteli nabaviti lože, ko so že bile razprodane.

No, prihodnjikrat se, ako se stvar uredi kakor treba, brez doma prikaže lepo število ne samo Hrvatov, temveč tudi Srbov. Ako se pa združenim Slovenceem, Hrvatom in Sr-bom pridružijo tudi tu naseljeni severni Slo-vani, bomo lahko upravičeno trdili, da je koncert »Slovanskega pev. društva« dosegel to, kar da je ne bi mogla doseči nobena druga za-bava, zbral vse Slovence v Trstu! A tak se-stanek se more razviti do sijajnosti in in-p o n e n t n o s t i !

Kar se tiče progr ma, ponavljam, da bi bili mogli ugoditi bratom Srbov, vsprejemši v program jedno ali dve njihovih pesmi.

Vrhu tega bi želel, da bi se na nobe-nem koncertu ne pozabilo na narodno pesni! Ali ni morda lepa? Morda pa celo narodna pe-sem sega še globlje v srce, nego kompieirana umetna kompozicija.

Slednjič naj omenimo še neko stvar. »Slov. pev. društvo« ima nalogo prirejati slovanske koncerte. Radi tega naj bi orke-ster igral same slovanske komade, ne pa tujih, katere smo že slišali na tujih koncertih. Čemu imamo potem češke in ruske velikane, čemu od Boga nadahnjene Lisinskega?! Čemu ponosno družbo ostalih ljubljencev Vil?

Da mi ne bi kdo zameril! Ker jaz ni-sem mislil grajati, temveč hvaliti.

Dr. T.

Dva ruska koncerta.

Dopis z Dunaja.

Sredi meseca marca je bil velik in dolg ruski smfoniški koncert v veliki dvorani dunajskega glasbenega društva. Priredila ga je Marija Gorlenko-Dolina, solistka ru-skega carja, primadona ruske opere v Pe-trogradu. Sodelovali so profesor Leop. pl. Auer, solist ruskega carja in še dva glas-benika z Dunaja. Dvorana je bila napolnjena po vseh prostorih, in došlo je največ slovan-skega občinstva, a tudi drugih narodno-tij, izlasti nemške. Na programu so bili podani tudi nemški prevodi petih tekstov. Na vrsti je bil velik II. smfoniški koncert Čajkov-skega, prvikat na Dunaju. Gorlenko-Dolina je najprej pela (z orkestrom) arijo Vani-je iz opere: »Življenje za carja« (zložil Glinka); potem čerkeško pesem iz opere: »Jetnik kavkaški«, tudi z orkestrom (zložil C. Čin). Auer je igral na gosli (z orkestrom) koncert Čajkovskega (op. 31). Solistka je izvršila še več pesmij, in sicer iz skladb Borodna, Rimskega-Korsakova, Dargomijskega itd. Bl

bora! Dal ti Bog deca kakor je v sadju kosti. Hvala in čast! Človek si! Živio, brate Vladi-mire!»

»Živio Vladimir!« so klicali vsi, samo grbec je obsedel, podpiraje glavo z laktima, Zagorec pa se je udaril po trebuhu in je zapel:

»Primi, Vladko čašicu,
Ter nam napij zdravico,
Bog zna li k letu
Čemo u veselju
Skup živjeti!»

Tudi Vladimir je prijel za čašo in od-zdravil:

»Mili bratje! Hvala na zdravici! Vaši od area! Vsprejemljem jo, vračam jo! Vi vsi ste prijatelji mladosti moje, z vami sem se pobratil mladič! Mi vsi smo sinovi na-šega rođa, slavnega naroda hrvatskega! Pr-če ste sreče in radosti moje v ta hip, ko pre-stopam v resno življenje, kjer mi bo doka-zati, da sem pošten Hrvat, da bom pošteno delal za svoj dom! Nu, ne maram govoriti o tem v tem svečanem času. Črni oblaki se vijejo nad našimi glavami, narod hiti v sveti srčni boj! Svoboda nam poda peroti! Bratje! Da, pijmo na zdravje naše majke, ki nas je rodila in nas hrani, kateri smo dolžni posve-titi življenje, za katero moramo, če treba tudi umreti! Pijmo na zdravje te slavne ne-srečne Hrvatske zemlje, ki je pretrpela več, nego katerakoli, ki je zaslužila sreče več, nego katerakoli, kajti od ene krvi srea, kar

je na vrsti tudi koncert za klavir z orke-strom (Rubinsteinov). Pevka Gorlenko-Dolina se je že o prvi izvršbi prikupila z glasom, v srce prodirajočim, in je žela ob vsakem nastopu obilo zasluženega ploskanja obnesli pa so se tudi izborni izlasti Auer in orke-ster. Dasi je trajal koncert od 7½ do 11 zvečer, se občinstvo ni utrudilo in se je iz-kazalo hvaležno s posebnimi ovacijami, na prvem mestu pevki. Kritika nemška, ki po-staja od leta do leta bolj pristranska nasproti slovanskim umetnikom, izlasti češkimi, vendar ni kazala šovinizma gledé na ta koncert. Sodila je bolj ali manje objektivno in valed tega je pisala z velikim priznanjem o izvršbi vsega koncerta.

Drugi ruski koncert se je izvršil v Marijin praznik, 25. marca, v dvorani Bendorferjevi. Zisnoval in vodil ga je mladi ruski pevovodja cerkvenega zbora v cerkvi ruskega poslanika na Dunaju, gospod Anatol Archangelskij. Odkar se je otvorila nova ruska cerkev ruskega poslani-ništva na Dunaju, so povečali tudi pevski zbor v tem prekrasnem hramu in poslali za vezbanje in vodstvo pevskega zbora gosp. Archangelska. Zbor šteje nekaj nad 20 čle-nov, in sicer moških in ženskih. V kratki dobi je Archangelskij vstvaril izborni zbor, radi katerega obiskujejo rusko cerkev tudi tujei, med njimi Nemci in Nemke. Hvalijo ga tako, da se cerkev vedno bolj polni. Archangelskij je hotel napraviti poskušajo s svojimi pevci in pevkami tudi zunaj cerkve, pred raznovrstnim občinstvom in je dohodke namenil dobrim namenom, v prid zaloga pevskega zbora svojega »a capella« in polo-vino »Dunajski dobrovoljni pomočni družbi«. Došla je tudi na ta koncert polna dvorana raznovrstnega, v obče odličnega občinstva, v tem tudi ruski poslanik, par avstrijskih viših častnikov, v obče največ Slovanov in Slo-vank, in tu zopet največ iz ruske naselbine na Dunaju. Petje, razdeljeno na 2 oddelka, je sestajalo prek in prek iz pobožnih cerkve-nih pesnij, ki so jih zložili znameniti ruski glasbeniki, cerkveni in posvetni v 18. in 19. stoletju. Jedno, posebno ginaljivo pesnico je zložil tudi pevovodja Archangelskij sam. Med skladatelji, ki so se vvrstili v koncert, so n. pr. nadškof Nikonov, pokojni vodja dvorne ruske kapele Aleksej F. Lvov, Aleksej And. Archangelskij, ki še živi in spada med naj-veče pevovodje ruskih cerkvenih zborov, potem Peter I. Čajkovskij, A. T. Grečani-nov, Demetri St. Bortojanskij, Jurij F. Lvovskij in poleg vodje koncerta Anatola Archangelska še v 2 pesnih Aleks. D. Ka-stolskij. Pesni so samo molitve, zares pobožne vsebine. Jedna skladba sestaje samo iz besed: »Gospodin pomiluj!« Začenja krepko, potem gre vedno bolj natihoma, odtod zopet krepkeje in se završuje s krepkim skupnim glasom. Spremembe od krepkega glasu dolu proti tihemu in narobe so tako prekrasno izvrševali, da so morali ponavljati. Dasi je vse pobožno in valed tega bolj jednega zna-čaja, so pa vendar skladbe take, da vsa

(Dalje v prilogi.)

jej je preostalo od stotin krvavih ran, dajala je hrane še tudi drugim. Spoštujmo jo, lju-bimo jo, presveta nam je. Pokažimo, da smo vredni sinovi, vsaki na svojem mestu, da smo močni dovolj, da odbijemo te satanske navale, ki se od vekov o vijtjo okolo bedne majke naše! Prisezmo bratje! Zivela naša domovina!»

»Živela domovina!« so zagrmela burna srea mladeničev. Čaše so zavzele, solze so zarosile oči, mladeniči so se poljubili, a iz oduševljenih ust je orila pesem:

»Još Hrvatska nij propala!»

Samo grbec je sedel mirno, prezrno opazujé družbo.

»Gazda! Nosi vina!« je zaklical Lazo, »vina nosi!« pa je zapel glasno:

»Ustaj, ustaj slavski rode,

I duboki san svoj stresli!»

Družba se je razvrstila v kolo, vsaki je dvignil čašo, vsaki je peval od area. Rdeča lica mladeničev so plamtela v svečanem žaru, a oči so se jim prevračale od divjega odu-ševljenja. Pili so in pili. Samo grbec je sedel kakor kamen. Tedaj je priskočil Poljak jezen ter ga sunil v rebra, zakričavši:

»A zakaj ne pevaš, zakaj ne pavaš, žaba?!»

»Da, kaj sediš kakor klod?« je zaklical Lazo.

Mali je prebledel s prva, ali se je hitro zavel, skočil pak zagrabil čašo. Vsi so ob-molkaili. (Pride še.)

Vladimir.

Hrvatski apisal Avgust Šenoa, prevel M. C. t. 6.

IV.

62

»Ah! Ah!« so se začudili vsi.

»Ženi se, da veste! Dobil je mesto, to je, v križevaški županiji je dobil. Sedaj ima štalico in kravico. Lahko njemu, nam pa goré. Nekega dne nam odide, jaz sem to že zavohal. Kaj da bi se ne poslovil od nas?! Ti moraš meč svetnike v vražjo kapelo, sem mu rekel, da bomo vsaj pili na tvoje zdravje.«

»Lep svat si mi ti!« je zagodrnjal Za-gorec.

»Milivoj je čenča«, je rekel Vladimir dvignivši se, »pa saj ga poznate od davna. Verujte, da se nisem hotel odplaziti kakor zločinec, da bi se bil na vsaki način poslovil od tovarišev svojih dijaških let, če tudi ne ravno v tej vražji kapeli. Milivoj je pri-hrumel na moje stanovanje, pa me je pri-vlekel semkaj. To Vam je. Saj jaz itak od-potujem še le za nekoliko dni. Ne verujte torej temu neopranemu jeziku!«

Grbavec je hotel skočiti na noge, ali potisnila ga je močna pest Ličanina.

»Pijmo torej na zdravje našega Vladi-mira!« je zaklical Lazo, skočivši na billard in dvignivši polno čašo. »Živio, pesnik naš! Cyela ti sreča do sodnega dne! Cyela ti vreča polna dukatov! Cyela ti mlada in se ovijala okolo tebe kakor roža okolo zelenega

Še v mladih letih se je bil oženil, a uzorna zakonska družica mu je umrla že p o t r i l e t n e m s r e č n e m z a k o n u, zapustivša mu dva nežna otročiča, sinka in hčerko. Ta dva lju-bimec je v lovec s pomočjo pridne sestre svoje odgojeval z vso pazljivostjo, dokler ju je po-šteno oskrbel. Sin si je izvolil vojaški stan in je danes že nadporočnik, hčerka pa se je omožila.

Naglo — prav zavrtno — je Ivana do-hitela nemila smrt. Lotila se ga je nekaj dni poprej »influenca«, in za njo so se mu vnela pljuča. Šest dni potem, kar ga nismo videli, je počil žalosten glas, da že leži na odru. — Ta glas je presunil vse znašce in prijatelje. Vsakdo je priznaval: »Velika škoda ga je!« Kajti pokojnik je srčno ljubil svoj narod, je mnogo storil zanj in pretrpel. Še v svoji oporoki se je spomnil z lepim volilom dru-štva sv. Cirila in Metodija.

»Slovenec nima sreče«. Ta beseda pesni-kova velja v polni meri o rajnem Dolarju. Tukaj je dobil le malo plačila in zahvale za svoje neumorno delovanje. Še pogreba mu nismo mogli prirediti kakor bi ga bil zaslužil, kajti zavoljo homatij, ki so se vršile v mestu tudi v soboto dne 15. svečana, so mrliče vo-zili na pokopališče nagloma in natihoma. — Vendar so rajnega krsto dičili krasni vencí. Slovenci ohranimo pokojnika vedno v blagem spominu. Prijatelj — bodi ti Bog obilen po-vračitelj! Na evidenje — nad zvezdami!

Zahvala.

Podpisani sem bil obolel — že tretjič — na pljučnici. Bolezen se me je tako kruto lotila ter se razširila na obe krili tako pogubonosno, da je bilo izgubljeno že vse upanje, da kedaj okrevam.

Blagorodni gospod primarij **dr. S. Gattorno** me je s čudovito razumnostjo in spretnostjo — ter posebno požrtvovalnostjo (razsejali so ravno v tem času podnebni in — tržaški elementi) iztrgal smrti, ki me je imela takorekoč že v svojem mrzlem objemu!

Ker ne najdem besedij, da bi se dostojno zahvalil na rešenem mi življenju, izrekam tem potom blagorodnemu gospodu doktorju svojo najiskrenejšo zahvalo!

V Klanec, dne 26. marca 1902.

Ivan Metlika,
trgovca in župana.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pobištra vseh vrst.

TOVARNA: ZALOGA:

Via Teas, vogal
Via Limitane
Piazza Rosario št. 2
(šolsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbor tapetacij, sral in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIKI ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavijo se na plačilo obroč ali železnico franco

Pristni teran

razpošilja **Jakob Pierobon** v Vrsaru (Orsera) v sodih od 30 l naprej, po 10 gold. hl za družino in po 8 gld. hl za gostilno franco Trst. Informacije in uzorci pri Sankovič, ulica Valdirivo št. 11.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarov v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

kateri se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Novi tržaški

pogrebni zavod!

Podpisani ima čast javljati slovenskemu občinstvu, da je gor imenovani pogrebni zavod po raznih zaprekah, zopet v narodnih rokah. Oprave ima take in toliko, da zamore prirediti vsakovrstnih pogrebov. V prodajalnici na lesnem trgu št. 4 (pred kavarno »Armonia«) ima strankam na razpolago vse potrebno za kinčanje mrtvaških odrov, kakor vence, vsakovrstne svetilke, mrtvaške obleke, krste sveče itd. Pripravlja se vsakovrstnih slovenskih napisov na trakove za mrtvaške vence in se postreže tudi s pravilnimi nagrobnimi napisi.

Nadejajoč se, da nas sorjaki obiščejo pri vsaki žalostni priliki se belježi udano

Pogrebni zavod.

Stavbinsko podjetje

G. TÖNNIES

Stavbinsko podjetje

Ljubljana.

Tovarna za mizarstvo orodje in parkete, stavbinsko in umetno ključarstvo.

Delavnica za konstrukcijo železa itd.

Sprejema naročbe za vsakovrstna mizarstva dela kakor: kompletna okna za cele stavbe in izložna okna na vreteno, vrata, portale, oprave za prodajalne in druge pohištve v vseh zlogih. — Podovi mehki in trdi vseh vrst kakor: deščice, parkete, od jermena in navadnega lesa. Kompletna stavbinska kovarska dela, stopnice, ograje, žične mreže, železne zatvornice na vreteno ita. itd.

Proračuni brezplačno.

Reference prve vrste na razpolago.

ADOLF HAUPTMANN

V LJUBLJANI.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov. Ilustrovani ceniki so franco na razpolago.

Tehnični urad.

Ustanovljeno 1877.

Zaloga strojev in železja.

SCHNABL & Co. - TRST

Via delle Poste vecchie (vogal Via Vienna).

Glavni zastop železja in tovarniških strojev.

Naprava obrtnih podjedb vsake vrste.

Inštalacija strojev in parnih kotlov.

Motori na plin, bencin in petrolej sestava „Otto.“ Motori na plin in vodno moč. Naprave električne luči. Napeljave električne moči. Vodne naprave itd. Naprave za centralno kurjavo in ventilacijo. Naprave kopališč, klosetov itd.

Zaloga cevij za vodo, plin in par.

Materijal za stavbišče.

Stroji vseh vrst. Vodne sesalke vseh sestavov. Odri za stroje in kotle. Pripadki. Kovine. Predmeti od gome. Železe traverse in kolesa. Cement »Portland« in »Romano«. Olja za kolesa in masti.

In v obče vsi predmeti za obrtna podjetja.

Tvrdba je izvršila dosedaj nad 200 obrtnih naprav,

med kojimi:

- 12 žag za obdelovanje lesa in pripravljanje dog.
- 36 vodnih napeljav.
- 17 tiskarn in kamnotiskarn.
- 13 melaničnih delavnic.
- 31 podjetij za čiščenje in pečenje kave.
- 7 naprav za izdelovanje praha proti mrčesom in drog.
- 16 naprav za kurjenje z gorko vodo in parom.
- 12 sladčičarn, pekarn, tovarov za biškote in konfete.
- 32 napeljav električne luči.

Kakor tudi: Tovarne za kože, Tovarne za obleko itd.

Perilnice, Predilnice,

Tovarne za parafin in cerezin, sardine,

Mline, Podjetja za napravljanje soli,

Tovarne za delati zamaške, Stiskalnice olja,

Naprave za vodno silo, Tovarne za šumeče vode,

Distilerije, Podjetja za čiščenje in nakladanje žita.

V ta namen je bilo postavljenih: 151 motorjev na plin in petrolej in 65 parnih strojev

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poročstvom,

ulica S. Francesco št. 2, I. n.

Telefon 952.

Hranilne uloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono. Posojila dajejo se samo zadrugnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6%, na zastave po 5 1/2%.

Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne.

Izplačuje se: vsaki dan ob uradnih urah ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Posojilni račun 816.004.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8. od 9. in od 2-4.

Posojila

proti povrnitvi v 7 in pol letih vdobé c. kr. lastništvo, vladni, mestni in železniški uradniki ter vdove kakor tudi uradniki podjetij in privatni uradniki, ki so udje kakega penzijskega zaklada.

Posojila se dajejo proti varščini na nepremičnine, urednostne listine, renté, vžitke, zavarovalne police itd.

Obrniti se na Hinko Giberti, ul. Canale 7 I

Obuvala!

Pri Pepetu Kraševcu

zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo)

Bogata zaloga raznovrstnih obuval za gospode, gospe in otroke.

Poštarne naročbe se izvrše takoj. Pošiljatelj so poštarne proste.

Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter se izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se topla priporoča Josip Stantič čevlj. mojster.

Zalagatelj uradnikov in službenecv konsumnega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in c. kr. generalnih skladišč; nadalje stražnikov c. kr. javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr. p. j. avstr. Lloyd.

PRVA TOVARNA

za čopiče in ščetke

Santo d'Angeli

TRST. - Via S. Antonio - TRST (nasproti Zennaro in Gentili).

Specijaliteta čopičev za zidna dela nepresežne trpežnosti. Bogat izbor ščetk, strojev za čiščenje parketov, metelj, metlice, ščetk od perja, palic za iztolči prah.

Velikanski izbor mil, glavnikov, parfumov, listnic, novčark, mošnjakov itd.

Vse po jako nizkih cenah.

V prepričanje se prosi blagohoten obisk.

kašlju, grlobolu, hripavosti, katanu, upadanju glasu, itd. itd.

zahtevajte vedno

Prendinijeve pastilje

Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd.

Dobivajo se v škatljicah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.

Škatljica stane 60 stotink.

V najem

je oddati hiša z 1100 sež. zemlje na Opčinah. — Naslov pri upravnistvu.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.

Salarini

Ponte della Fabbra št. 2, vogal ul. Torrente. Podružnica Piazza Pozzo dell Mare št. 1. Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke priporoča posebno za binkošne praznike in birmo; obleke za moške od gld. 6.50 do 24, za dečke od gld. 4.50 do 12, suknene jope v velikem izboru od gld. 3 do 8, suknene hlače od gld. 1.80 do 4, volnene goldinarjev 4.50 do 9. Velik izbor površnih sukenj v modernih barvah od gld. 9 do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let od gld. 2.50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah od gld. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleskina (zlojdeva koža) za delavce, izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu od gld. 1.30 do 2.

Lastna posebnost: črtane močne srajce za delavce gld. 1.20. Velika zaloga snovij za moške na meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovijo z največjo točnostjo in v slučaju potrebe v 24. urah.

Anton Breščak

v Gorici, Gospoška ulica št. 14 in ulica Vetturini ima v zalogi v veliki zbirki pohištvo vseh slogov za vsak stan od najboljšega izdelka. V zalogi ima: podobne na platno in šipe, ogledala, žime, palatno, razne tapetarije itd. Daje tudi na obroke.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Slavnemu občinstvu se naznanja, da se od danes naprej točijo sledeča vina: refošk črn po 28 novč., bela reblja iz Brd po 28 novč. Za družine po ugodnejših cenah. Opolo iz Visa po 28. novč. Za obilen obisk se priporoča ter že v naprej zahvaljuje.

Vsak zamore moja vina analizovati in ako jih vdobi ponarejena(vdobi 100 gld. nagrade.

Spoštovane slovenske gospodinje!

Zahtevajte pri svojih trgovcih

ново

Ciril-Methodijevo

cikorijo.

Julij Redersen

izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.

Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst (Nasproti „Isola Ciozza“.)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati, modrci, umetne roke in noge, berglje, ernanični pasovi, elastični pasovi in nogovice, suspenzori, elektroterapevtski aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga

predmetov za kirurški zdravljenja, angleški predmeti od gumijske in nepremočljivih snovij.

„Andemo de Franz“

krēma
v ulici Geppa št. 14.
Toči vina prve vrste:

Bela vipavska . . . liter po 36 kr.
Črna istrska . . . „ 36 „
Istrski refošk . . . „ 48 „
Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah.
Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: Ipavsko belo liter po 28 kr., črno liter po 28 kr.

Priporoča se tudi krēmarmarjem, katerim dajem vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.
Josip Furlan, lastnik.

Alojz Stolf

Anton Kokoravic

naslanjala slavnemu občinstvu, da sta prevzela dobro znanost

PEKARNO

pri sv. Jakobu, ulica Marco Polo št. 4
preskrbljeno z vsem v to stroko spadajočim blagom. Sprejema se kruh v pečivo. Prodaja moke. — Trikrat na dan svež kruh. — Za blagohotno podporo se najtopleje priporočata svojim rojakom.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrovano društvo z omejeno zavezo,
v Gorici
Gospoka ulica hšt. 7., 1. nadstr.
v lastni hiši.

Financne vloge sprejemajo se od vsacega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2 %, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6 % in na vključbe po 5 1/2 %
Traduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol in od 2. do 3. ure popol. razven nedel in praznikov.

Stanje hran. vlog. leta 1900. Kron 1.263.563
Poštno-hran. račun št. 837.315.

Proti malokrvnosti, za rekonvalescente in v obče za vse šibke osebe kakor tudi blede deklice se priporoča

Ravasinijev železnati kinin.

Sestavljen je iz racionalno izbranih potrebnih količin železa in delujočih prvina kinina.

Steklenice po kron 1-20, 2- in 3-60.

Vdobja se samo v
LEKARNI RAVASINI
v Trstu, Piazza della Stazione št. 3.
Poštne pošiljave s povzajem.

Osmica pri sv. Ivanu.

Franciška Žvab, po domače pri Škabru, na Brandežiji (na Vrdeli) odpre v nedeljo »osmico« in bo točila svoj znano izborni domači pridelek. — Priporoča se torej slavnemu občinstvu.

Varstvena znamka: SIDRO. LINEMENT. CAPSICI COMP.

iz Richterjeve lekarne v Pragi
priporočano izvrstno, bolečine blažeče mazilo dobiva se po 80 stot., 1.40 K in po 2 K po vseh lekarnah.
Pri vkupovanju tega povsod priljubljenega domačega zdravila naj se pazi edino le na originalno steklenico v zavrtki z našo varstveno znamko „SIDRO“ iz Richterjeve lekarne in le tedaj je gotovo, da se sprejme originalni izdelek.
Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi
Elizabetine ulice 5.

Dr. Rosa Balsam Praško domače zdravilo

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo, vzbuja slast in odvaža lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.

Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč. po pošti 20 nvč. več.

je staro, najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero varuje in ohrani rane čiste, vnetje in bolečine olajša in hladi.

V pušicah po 35 in 25 nvč., po pošti 6 nvč. več.

Varilo! Vsi deli embalaže nosijo zraven stoječo, postavno položeno varstveno znamko.

Glavna zaloga:

Lekarna B. Fragner-ja c. in kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“
Praga, Malastran 203, vogal Nerudove ulice.

Vsakdanje poštno razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v Lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

Stanje hranilnih vlog:
15 milijonov K.

Rezervni zaklad:
okroglo 350.000 K

Mestna hranilnica ljubljanska

na mestnem trgu zraven rotoža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8 do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4 % ter pripisuje nevzdržene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vse svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Delarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. Poštno-hranilnične sprejemnice dobivajo se brezplačno.

SREČA TUKAJ.

Spodaj označeni krasni predmeti:

33 komadov „franko“ samo za gl. 3.30

se vdobijo toliko časa, dokler zaloga traja, naravnost od

J. WANDERER, tovarna za ure, Krakov, Stradom 2

vdobija se

nikaka stenska ura!

nikake igrače!

samo rabljivi predmeti od niklja, double pozlačenih in od pristnega srebra s pečatom c. kr. puncičnega urada.

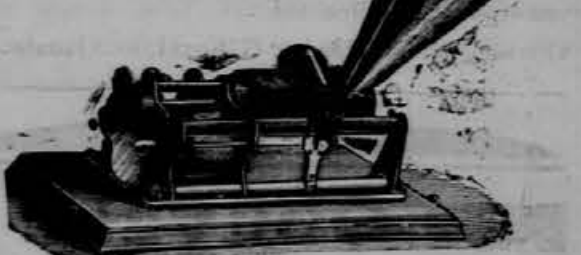
- 1 nikeljasta rem. žepna ura, 14 ur idola, jamična za dober tek.
- 1 podoba cesarja Fran Josipa I. ali Njeg. svetosti papeža, tudi socialistična na pokrove ure.
- 1 mošnjček od usnja za to uro.
- 1 verižica od niklja ali pozlačena z lepim naveskom.
- 1 j. ko fino žepno ogledalo, okovano, dvojna šipa.
- 1 par finih gumbov od duble zlata, patentovani.
- 6 parov „ za ovrtnike in prsnike z podlago od biserne matice.
- 1 elegantna škatlja za cigare ali cigarete.
- 1 par uhanov od pristnega srebra s škatljico.
- 1 kravatna spila od „ za gospode ali dame.
- 1 prstan „ za gospode ali dame.
- 15 razglednic iz Krakova, Prage ali Dunaja.

Brezplačno in franco

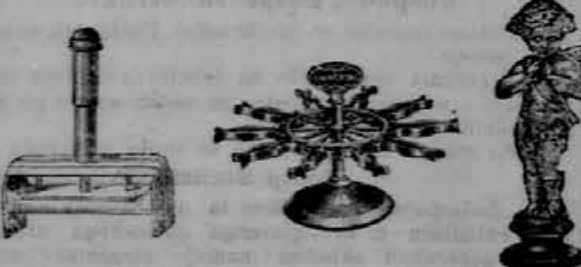
pošljem moj velik ilustrirani cenik od ur in dragocenosti. — Ta garnitura velja mesto srebrnega prstana z enim zlatim prstanom od 14 karatov gld. 5-50.

FONOGRAFI - GRAFOFONI

PRIREJENI CILINDRI
za koncerte
(najboljši na svetu)
tudi na plačevanje
v obrokih.

PEČATI, PEČATNI ROČI
umetno izdelani pečati,
v velikem izboru

Odlikovani grafični zavod E. Freisinger

trvdke

Avegadro & Altarass

Trst. - Corso št. 2.

Pečati za numeriranje in paginiranje.

Graviranja.

Stroj za ljuknjanje kolkov itd.

Trakovi, barvane pečatne blazine in pripadki za pisalne stroje.

Specialiteta napisane plošče in črle

od kositra, bronca, emajlovanega ali izbočenega železa.

HELIOGRAFIČEN PAPIR

pozitiven ali negativen za reprodukcije s pomočjo svetlobe.

MEHANIČNA DELAVNICA

za popraviljanje in čiščenje pisalnih strojev vseh vrst.

Velik izbor najnovejših električnih predmetov kakor: Žepne svetilnice za zdravnike in fotografe, naprsne igle itd.

Velika higijenična novost: ELASTIČNI TAPETI (za čiščenje obuvale) izdelani v močni jekleni žici, uvedeni v prvih bolnišnicah, zavodih prodajalnicah itd. itd.

Pomnoževalni stroj: „OPTIMUS“ (popolnši šapirograf) Kr 28. — v velikosti 22 x 33 cm.

Velika zaloga krojnega blaga.

Krojaška zadruga

vpisana zadruga z omejeno zavezo

GORICA Gosposke ulice 7 GORICA

Priporoča vse v to stroko spadajoče blago ter jamči za pošteno in solidno postrežbo.

Cene stalne brez pogajanja.

VEKOSLAV PLESNIČAR

ulica Giulia št. 25.

Podznanec: Molin grande št. 16B.

Opozorja na svojo trgovino in bogato zalogo krojnega blaga, jestvin in delikates.

Cena brez konkurence.

NB. Sprejemam naročila tudi po pošti.

Pozor!

Častim si naznati slav. občinstvu, da je moja prodajalnica vedno preskrbljena manufakturnim blagom vsake vrste in po cenah, da se ne bojim nikake konkurence.

vsaki dan dohaja novo blago.

V nadeji, da me bo slavno občinstvo počestilo z obilnimi obiski, beleži spoštovanjem

F. Dobauschek,

trgovec z manufakturnim blagom

Via Barriera vecchia 27 v Trstu.

Se govori slovenski!

Ivan Angeli

ulica Canale 5

zraven cerkve sv. Antona novega

je edini tovarnar čopičev vseh vrst in ščetk, nahajajoč se na tržaškem trgu ter zamore konkurirati z vsakomur.

VELIK IZBOR velikih ščetk od grive ali korenin tudi malih, Angleške ščetke za čiščenje obuvale, neprelomljivi ameriški glavniki, angleške ščetke za znojenje čisti, specialitete za parfumiranje angleškega in domačega izdelka vse po j. ko znižanih cenah.

Najboljši in najpopolnši pisalni stroj, z 10 letnim jamstvom.

THE AUTOMATIC CYCLOSTYLE.
Najpopolnši stroj za pomnoževanje.

skupnost ne utruja, in dirigent je skrbel, da so peveci prehajali od pesni do pesni, do težavnih in bolj spletenih skladb. Arhangel-ski je pokazal, kaj more doseči spretna, marljiva moč s silami, s kakoršnimi se more ponasati cerkveni pevski zbor ruske cerkve na Dunaju. Občinstvo je tudi o vsaki pesmi oduševljeno ploskalo in se z veliko zadovoljnostjo poslovalo od pevovodje in zbora. Tuji so doslej hodili poslušati petje le v dvorno kapelo, v cerkev pri sv. Avguštinu in še v 2 ali 3 druge katoliške cerkve. Odslej bodo hodili poslušati cerkveno petje slovenskega značaja tudi v rusko cerkev in si s tem zajedno ogledajo božji hram, ki ima mnogo zanimivega v svoji stavbi in notranji razdelbi in oplešavi.

Y.

Politični pregled.

V Trstu, 29. marca 1902.

Celje. Zaupni shod štajerskih domoljubov v Celju je sklenil sledečo izjavo:

Dne 24. sušca 1902 v celjskem »Narodnem domu« vled vabila svojih tukajšnjih deželnih posancev zorani Slovenci izrekujejo enoglasno svoje globoko obžalovanje, da je »Slovenski Narod« v svojem listu od dne 24. t. m. štajerskim Slovincem priporočil kompromis v stvari samostojnih slovensko-nemških nižjih gimnazijskih razredov v Celju.

Tak nasvet smatrajo zbrani celjski Slovenci za opomin k nad vse sramotilnemu popustu osnovnih svojih kulturnih zahtev, k odstopu od ene prvih pridobitev glede svojih srednjih šol in tako k nemoškemu, strahopetnemu, breznadžnemu begu iz boja za obstanek naroda slovenskega.

Časnik, ki vabi štajerske Slovence v kompromis glede samostojnih slovensko-nemških gimnazijskih razredov v Celju, v katerih se vsaj trije predmeti učijo v slovenskem jeziku, — časnik, ki popolnoma prezira ravno v zadnji dobi tako glasno in sijajno dokazane pravice štajerskih Slovencev do treh popolnih srednjih šol slovenskih, — časnik, ki v očigled tej sveti pravici nasvetuje popust one tako težko priborjene malenkostne trohice od te pravice, — časnik, ki to postojanko podira, — tak časnik ni in ne more biti glasilo štajerskih Slovencev.

Ako bi res kak slovenski državni poslanec omejeval svoje parlamentarno delovanje v obrambo Celja v zmišlju »Slovenskega Naroda«, tak poslanec bi bil nevreden zaupanja svojih volilcev.

Dr. Dečko, Baš, predsednik zbora. poročevalec.

Predsedništvo političnega društva »Edinost« v Trstu je odposlalo pismeno zahvalo in priznanje načelniku mladošolskega kluba v državnem zboru, poslancu dru. P a c a k u, in načelniku poljskega kluba (»Kolo«), vit. J a w o r s k e m u, ker so členu prvega in drugega kluba v slogi z drugimi slovenskimi poslanci glasovali proti prenosu slovenskih paralel celjskega državnega gimnazija in s tem izkazali veliko ljubezen in uslugo slovenskemu narodu ter istočasno pokazali pravo vzajemnost z ostalimi slovanskimi plemeni.

Nemški izdajice v Rusiji. General Puzyrevski, eden najodličnejših generalov v ruski vojski, se mudi sedaj v Parizu. Njega potovanje, vsak korak in vsak razgovor njegov spremlja javnost z velikim zanimanjem ne le z ozirom na zavezništvo francozko, ampak izlasti zato, ker so s početka tudi njega spravljali v zvezo z izdajstvom Grimmovim. Vzrok temu je bila menda okolnost, da sta general in podpolkovnik-izdajica dlje časa skupno stanovala. No, danes ne dvomi nikdo več na poštenju Puzyrevskega in ga v Parizu pozdravljajo z vso častjo. Vsprejet je bil tam od ruskega poslanika Uruzova, od francoskega generalisima Brugère-a in od načelnika generalnega štaba Pendezece. Puzyrevski je izjavil v pogovoru z nekim časnikarjem, da podpolkovnik Grimm ni mogel razpolagati s posebno važnimi dokumenti. On (Grimm) ni bil v uradu za mobilizacijske stvari, ni bil torej obveščen niti o odredbah za splošno mobilizacijo, niti o koncentraciji armade, najmanj pa v onih planih, ki se dostajajo kombinirane akcije Rusije in Francije. Ti načrti so pohranjeni v vojnem ministerstvu in čuvani neprestano od straž. Nesreča torej ni tako velika, kakor se je mislilo takoj s početka.

To priliko je porabil Puzyrevski tudi za pojasnilo, da Rusi ne goje sovražstva do Poljakov in ne mislijo na to, da bi poslednje uničili.

Slavnost 19. februarja (st. stil) v Moskvi. O priliki 41-letnice smrti velikega cara osvoboditelja, se je — kakor smo že sporočili — zbralo v velikem Kremlju na carski ploščadi, pred spomenikom cara osvoboditelja, vse, kar šteje Moskva med najodličnejše kroge — od aristokracije do najnižjega delavca — poštenjaka. Mnogo je sestavljalo nad 50.000 udeležencev, ki so vsi z veliko pobožnostjo in udanostjo prišli, da proslave spomin največjega cara.

Po dovršenih cerkvenih obredih so Moskovi delavci položili na spomenik krasen srebrna venec z napisom: »Velikomu Carju Osvoboditelju v nezabveni dlja ruskova naroda den 1900 fevralja od trudov moskovskih zavodsko fabriških rabočih (delavcev) 1900 fevralja 1902 goda.«

Za delavce so položili delovoditelji krasen bronast venec z napisom: »Carju Osvoboditelju ot mosterovih kolomenskova mašinstroitel'nova zavoda.«

Veliki knez Sergej Aleksandrovič si je ogledal ta dva krasna venca ter je pozval k sebi navzoče deputacije delavcev, katerim se je najtopleje zahvalil na tem, da so prišli molit za njegovega roditelja in za dokaze udanosti. Naprosil je navzoče zastopnike delavcev naj sporoče nenavzočemu delavstvu njegovo najtoplejšo zahvalo.

Vzlic tako ogromnemu številu nakopičenega naroda se ni pripetil najmanjši nered — kar dokazuje, da so poročila židovskega novinstva o dogodkih v Rusiji večinom ali povsem izmišljena, ali pa vsaj grozno pretirana!

Tržaške vesti.

Velikanoč-Voskresenje! Kaj je človeška sreča, ali nesreča? Kaj bolezen, ali zdravje? Kaj je smrt in kaj je življenje? To vse je za človeka skrivnostno, tajno. Saj vidimo, kako prehitro se vse to menjuje na nas.

Tako, kakor pri posamičnem človeku, je tudi pri celem narodu, da, tudi pri vsem človeškem rodu. Svet, kolikor ga je, je povsod tajnost, skrivnost, poln dvoma in negotovosti.

Odgovor, jasnost, gotovost na vse dvome nam je dal Krist. Vrhunec nesreče, boli, — da, najhujšo smrt smo videli na Njém na Veliki petek. Ali za tem niso sledili obup, zmešnjava, pogin — ne! — ampak ob vsej srčni boli napolnila se je duša vsakemu človeku, tudi najbolj nesrečnemu, z neko tolažilno zavestjo: Ne! Krist ni uničen, — Krist vstane!

In vstal je! Alelluja! Hristos voskrese!

Veselo stopa oče med svojo družino, praznično je odičila gospodinja svo hišo, veselo, smešljaje se zbirajo otroci okoli svojih starišev. Gospod je vstal!

Tudi po ulicah in cestah hité si prijatelji in znanci veselo nasproti in si voščijo vesele in srečne Velikonočne praznike.

Kaj pa naš izmučeni slovenski narod? Ali hočete tudi vi slovenski trpini čuti klic: Gospod je vstal! Hristos voskrese?

»Hej Slovenci — kje so vaše meje? hej Slovenci — kje so vaša prava?«

Take Velikonoči, ki bi nam to prinesla, ne bomo še letos imeli. In vendar hočemo tudi mi z drugimi narodi slaviti praznik Gospodovega Vstajenja. Tudi mi hočemo živeti! Da, mi čujemo v sreih Gospodov klic, ki nas kliče v življenje, na vstajenje! In narod naš je razumel Gospodov glas. Povsod je živ, pogumen močan! povsod se vzdiguje ponosno in zaupno na nove boje, na novo življenje, na veselo vstajenje! Nad njim se širi in vzdiguje povsod blagoslov dičnega pesnika S. Gregorčiča:

»Tvoj je vstajenja dan!«

Ta blagoslov prosimo tudi mi za naš narod od zmagonosnega Krista. Zato razlegaj se po vseh slovenskih krajih, med vsemi slovenskimi ljudmi klic življenja, klic upa in zmage:

Gospod je vstal! — Hristos voskrese!

Odlikovanje. Te dni je dobil naš velezaslužni gospod poslanec Spinčič potom c. k. okrajnega glavarstva na Voleskem pismo v katerem se mu Njeg. Velikanoč zahvaljuje na članku, ki ga je spisal

v knjigo »Avstro-Ogerska v besedi in slikah« pod zaglavjem »Narodno življenje Slovanov v Istri«. To veliko delo je bil — kakor znano — zasnoval pokojni prestolonaslednik Rudolf. Gospodu profesorju Spinčiču čestitamo na tem odlikovanju!!

Šarlatanstvo in resnica. Oglej ga laškega politikastra sedanjih dob od katere strani hočeš — videl boš šarlatana. Vzemi v roke katero koli italijansko glasilo — režal ti bo nasproti odurni in zoperni obraz šarlatanstva. Ali toliko šarlatanerije hkratu nismo bili siljeni prenašati že dolgo, kakor te dni, ko je glasovita »zvezda tržaška« gromela v zbornici na Dunaju radi dogodkov v Trstu. Seveda, kdor pozna ljubljene Atilija Hortisa, se je le smejal temu gromenju, ker je vedel, da je to gromenje prihajalo iz srca in prepričanja isto toliko, kakor je n. pr. gromenje na kaki gledališki predstavi tam za kulisami v zvezi z elementi, ki razsajajo v razlučenem stvarstvu božjem tam gori pod nebesnim svodom.

Kar so tržaški listi uganjali z govori Hortisovimi, to je že presegalo vse mere neslanosti in mi smo menili, da je to višek in da torej više ni možno.

Motili smo se. Poreška »Istria« nas je poučila o tem. Ta list je namreč prekosil »Piccola« v neslanostih. Kdor si je stekel tak rekord, temu ni več pomoči, nego le prošnja: Bog mu odpusti, ker res ne ve več, kaj dela!

Če bi vedeli, da ne bomo s tem v nadlego našim čitateljem in da jim ne pokvarimo želodcev — slovenski želodeci so sicer precej trdni, ali vsega tudi ne premorejo lahko —, bi podali tu nekoliko izglede Istrijskih neslanosti.

Pa naj bo, kar hoče, poskusimo! Hortis je po slovesnem zatrdju »Istria« »sijajna prikazen zgodovinarja, literata, znanstvenika«, njega »občuduje« vse, on govori »mojsterske govore«, vse se »čudi globini in obširnosti doktrine avtorja teh govorov«, v teh govorih je »kavalirska gentillezza polemike«, ti govori »so vredni, da se jih postavi na stran najkorenitejšim peroracijam znanstvenim«, »ekscelenca Hartel naj bi se iz teh govorov poučil o šolskih razmerah v Primorju«, »ekscelenca Körber naj razmišlja po teh govorih, katero pot naj ubere država, da ista slednjič ne zaostane za modernimi državami«; in »konečno naj si tudi zbornica na Dunaju sebi na čast zapiše na steno te govore, in to ne le kakor izglede govorniške umetnosti, ampak tudi kakor nedosežen vzor premagljive zmernosti v najhujšem boju; poleg njega se vidijo velika večina zbornice »barantači«, »sebičnejši«, »obrekovalci«; govori Hortisevi ostanejo v zgodovini bodočnosti«...

Ali Vam je zadosti? Ne, najsočnejše je vsikdar na dnu. Torej še zadajo. »Istria« pravi resnim licem, da je to prava, neodpustna profanacija, ako se Hortisevi govori prinašajo le v ekscerptih!!!

Sedaj pa je res zadosti, ker čutimo nekako, da je želodec čitateljev res v nevarnosti, da se prebrne. Ako bi take neslanosti pisali tudi o parlamentarcih, ki segajo nad srednjo mero, bi ostajalo to še vedno — neslano; če jih pa zagrešajo na račun takega parlamentarnega revšeta, kakor je v resnici Hortis, potem dokazujejo laški listi edino to, da so še vedno, kar so bili vsikdar — šarlatani!

Nasproti tej šarlataneriji bodi zabeležena tu resnica. Resnica, ki smo jo čuli ravno te dni iz ust neslovenskega in nehrvatskega drž. poslanca, torej od nezavzete strani, je ta, da je Hortis, kar se dostaje parlamentarne spretnosti, med najžalostnejšimi figurami zbornice, med tistimi, ki se mučno bore z največjo zadrego. Če jim je spregovoriti le par stavkov! Šarlatanerija je nenevarne vrste, ako laški listi polnijo cele predele z namišljenimi govori Hortisovimi, kajti resnica je ta, da — kakor nam je zatrdil gori omenjeni poslanec — Hortis ne govori tistih govorov tako, kakor se prijavljajo. Hortis pač brblja nekaj, ali čim je dovršil, hite italijanski poslanci k stenografom s pisanim govorom, tako, da pride v stenografski zapisnik, kar so napisali in ne, kar je Hortis »govoril«.

Taka je resnica! Vse drugo pa je — šarlatanerija!!

Petrograjsko »Novo Vreme« o Riemanjih. Ugledni ruski dnevnik »Novo Vreme«, ki izhaja v Petrogradu, poroča v svoji številki od 22. t. m. o razmerah v Riemanjih ter omenja prizadevanja Rieman-

cev v dosego slovenskega unijatskega obreda ter rovanje msgra. Petronia, da bi preprečil uvedbo slovenskega unijatskega obreda. Rečeni ruski list omenja tudi nastop kano-nika Martellanza, ki je hotel Riemanjem prečitati laško pismo kapitulurnega vikarja Petronia, ter povdarja, da so Riemanjeisklenili prestopiti v pravoslavje, ako Rim v najkrajšem času ne ustreže zahtevam njihovim glede unijatstva.

Kaj pa zakon? Pod tem naslovom smo prejeli in objavljamo: Pri nas v Avstriji obstoji neki predpis, ali ministerska naredba, ki zabranjuje prodajanje sladolede po ulicah; in v kolikor je znano nam, se je na Dunaju prepovedalo vsako prodajanje tega predmeta po ulicah. Radovedni smo, je-li ta predpis ali naredba veljavna tudi za Trst? Tu se že vidvajo običajni »patrijotje«, kako krožijo po mestu se svojo — večkrat tudi zdravju škodljivo zmesjo, ne da bi jih kedo nimalo nadlegoval!

Mi apelujemo tu na v to poklicana zdravstvena oblastva, naj gledajo, bi-li ne bilo vredno proučiti omenjeni predpis in ukreniti potrebno, da pride isti tudi v Trstu v veljavo, da ne bo mesčanstvo izpostavljeno nevarnostim v zdravstvenem obziru in da bodo obvarovani konkurence resnični izdelovalce sladolede, ki so v nas — davkoplačevalci! To-liko v blagohotno uvaževanje tržaškim zdravstvenim oblastvom. (Ako je res, da obstoji kakov tak predpis ali naredba, bi bilo res prepotrebno, da bi ga naše c. kr. oblastnje uveljavile — ker mestna zdravstvena oblastva bi težko ukrenila kaj proti »vrlim« »patrijotom« iz kraljevstva, pa če so isti tudi tisočkrat nevarni ne le zdravju naših meščanov, ampak še marsičemu drugemu. Op. ur.).

»Avanti« — »Sole«. Čudno se je zasukala ta zadeva o teh dveh tržaških laških listih: o prvem (»Avantiju«), ki je, kakor smo poročali včeraj, suspendiran od vlade, in o drugem (»Sole«), čegar bližnje rojstvo nam danes naznanjajo lepaki po mestnih oglih. »Sole« je imel postati nekak nasprotnik in konkurent »Avantiju«, a čuden slučaj je hotel, da bo ravno obratno, da postane njegov naslednik! Izdajatelj prejšnjega »Avantija«, g. Camber, je namreč prehitel nakane svojih konkurentov, davši svojemu novemu listu ime »Sole«, namenjeno konkurenčnemu podjeju. Dne 6. aprila t. l. prične namreč Camber izdajati nov list »Il Sole«, kateri bo seveda deloval popolnoma v smeri bivšega »Avantija«. O tej stvari dešel nam je daljši dopis, katerega pa smo iz tiskarsko-tehničnih obzirov morali odložiti za prihodnjo številko.

Odmevi dogodkov v minolem mesecu. 33 letni Gregor Obršek iz Trsta je sodel včeraj na zatožni klopi, ker je dne 14. februarja redarju, kateri je na velikem trgu pozival množico, naj se razide, odgovoril »jaz ne grem«. Izgovarjal se je, da je bil istega dne popolnoma pijan. Stražar Fajdiga in dr. Mlekuš pa sta izpovedala, da je bil le nekoliko pijan. Sodni dvor ga je obsodil na 10 dnevni zapor.

28-letni Julij Grilo pa je bil obdolžen, da je o isti priliki nekemu redarju, ki mu je ukazal, naj gre nazaj, rekel »Ne!«. Na včerajšnji razpravi je zatoženec oporekal tej trditvi; pač pa je priznal, da ni mogel iti nazaj, ker je bila od zadej množica, naprej pa tudi ne, ker so to zabranjevali redarji. — Redar, ki ga je aretiral, je priznal, da Grillo ni mogel iti ne naprej, ne nazaj, ponavljal pa je svojo trditev, da je obtoženec, na poziv, naj gre nazaj, odgovoril »Ne!«. Sodni dvor je oprostil obtoženca.

33-letni Alojzij Makovec iz Komna je bil obsojen na 5-dnevni zapor, ker je redarjem, ki so aretirali nekega izmed množice, rekel, naj ga izpuste, v prepričanju, da je bil aretiranec nedolžen.

18 letni kurilec Rener Petronio iz Pirana je stal dne 13. februarja na obali Sanitè. Na poziv nekega redarja, naj se množica ne ustavlja v gručah, temveč naj cirkulira, odgovoril je Petronio:

»Mi plačamo naše pravice in lahko stojimo tukaj«. Na včerajšnji razpravi se je branil, da je moral stati tam, ker je pričakoval parnik iz Pulja. Sodni dvor ga je obsodil na 10 dnevni zapor.

Ko so redarji dne 14. februarja v ulici Beccherie pozivali množico, naj se razide, odgovoril je 63-letni Anton Ferant: »Saj se ne nahajamo še v obsednem stanju, da bi ne smeli niti hoditi po cestah«. Na včerajšnji razpravi je to priznal, na kar ga je sodni dvor obsodil na enomesečen zapor.

Ko so v jutru 15. februarja vojaki zaprli prehod skozi ulice Tintore in Boschetto, pozival je 20 letni kočijaž Robert Lisjak demonstrante z besedami »Naprej socialisti!«, naj predrejo vojaški kordon. Sodni dvor ga je radi tega obsedel na 2 mesečen strogi zapor.

42 letni Ivan Vipavec je bil obsojen na 1-mesečen zapor, ker je redarjem, ki so dne 14. febr. aretirali nekega demonstranta, upil, naj izpuste istega.

53 letni težak Ivan Pacok je bil obsojen na 14 dneven zapor, ker je redarju, ki ga je dne 15. febr. pozval, naj se oddalji, odgovoril: »Prej si napravim cigareto, potem pojdem.«

19 letni Humbert Venturini je bil obsojen na 7 dneven zapor, ker ni hotel dne 13. febr. slediti pozivu redarja, ki je množici ukazal, naj se razide.

Sodnemu dvoru je predsedoval svet. Pederzoli, sodniki so bili: Codrig, Crusiz in Mosche. Državno pravništvo je zastopal dr. Pangrazi. Obtožence je branil kazenski branitelj Coduri.

— **Skušnje usposobljenja za občne ljudske in meščanske šole** se prične v Gorici dne 5. maja 1902. Prošnje za take skušnje je doposlal ravateljstvu c. kr. izpravevalne komisije za občne ljudske šole in meščanske šole v Gorici najkasneje do 20. aprila 1902.

Tatvina. Danes po noči so neznani tatovi udrli v tobakarno Raunacher na voglu ulice Carintia in Poste (nasproti naši tiskarni). Predrl so steno, ki loči tobakarno od zrušen stojee kleparske delavnice in odnesli nekaj drobiža, tobaka in kolekov. Skupna škoda še ni konstatirana, a bržkone ne doseže 80 kron.

Zadnji »Brivec« počiva v miru na policiji — bil je zaplenjen. — Danes, na Velikonočo, je izšla št. 9. Vsebinska je različna in zanimiva.

Radi velikonočnih praznikov izide prihodnja številka »Edinosti« v terek popolne ob navadni uri.

Vremenski vestnik. Včera: toplomer ob 7. uri jutraj 8.7 ob 2.1 uri popoldne 13.7 C. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 761.9 — Danes plima ob 7.0 predp. in ob 11.14 pop.; oseka ob 6.9 predpoldne in ob 5.14 popoldne.

Društvene vesti.

»**Lepa Vida**«. Gotovo bo zanimalo vsakega Tržačana videti to krasno dr. Vošnjakovo narodno dramo, čegar snov je vzeta iz življenja našega naroda ob Adriji. Za danes omenjamo le toliko, da uprizore to dramo barkovljanski diletanti dne 6. aprila t. l. v Barkovljah.

Veseliča »Bratovščine sv. Cirila in Metodija v barkovljanskem »Narodnem domu«. Kakor smo že ponovno objavili, priredi pevski zbor »Bratovščine sv. Cirila in Metodija« v ponedeljek, dne 31. t. m. veselico v barkovljanskem »Narodnem domu«. Po dovršenem programu bo svobodna zabava, na kateri bo igral vojaški orkester. Začetek veselice bo točno ob 5. uri pop. Ustopnina 30 nvč., sedeži I. vrste 20 nvč., II. 10 nvč. Čisti dobiček je namenjen »Moški podružnici družbe sv. Cirila in Metodija« v Trstu in za uboge dijake v Pazinu. Z ozirom na velike zasluge, katere ima ta bratovščina slovenskega crkvenega petja v našem mestu, je pričakovati, da pojdejo na velikonočni ponedeljek tržaški rodoljubi v velikem številu na to veselico in to toliko bolje, ker je čisti dobiček določen v kulturne namene našega naroda.

Telovadno društvo »Tržaški Sokol« naznanja slavnemu občinstvu, da se bodo vršile na Velikonočni ponedeljek plesne vaje ob navadni uri.

Volilni odsek konsumnega društva pri sv. Jakobu vabi vse člene, da pridejo v sredo dne 2. aprila ob 8. uri zvečer na volilni shod v društvene prostore.

Samec, načelnik volilnega odseka.

Dve dobrotnici zavoda sv. Nikolaja. Velikodušna gospa Antonija Förster-Sabec je podarila zavodu sv. Nikolaja eleganten šivalni stroj s pogojem, da se na istem šivajo obleke za ubožno dečo Ciril-Metodijeve šole v Trstu. Blagi gospej, ki se je že tolikokrat spomnila našega zavoda in ki mu tudi iz daljnje tujine piše: »Bodite uverjeni, da zavoda sv. Nikolaja ne pozabim tudi v tujini«, bodi izrečena najgloblja zahvala toliko v imenu varovank zavoda, kolikor v imenu

revne dece v našem šolskem zavodu. Kakor izjavlja ona, da noče pozabiti nas, tako je obljubljamo mi, da ne pozabimo nje velikodušnosti. Varovanke zavoda se je bodo spominjale v molitvi te praznike.

Gospica Milka Mankoč je podarila zavodu zopet en letnik »Slovenke«. Tudi njej, ki nam je vsikdar zvesta podpornica, bodi iskrena zakvala.

Marija Skrinjar, v imenu obdora.

Vesti iz ostale Primorske.

Velikonočen dar dež. odbora istrskega istrskim trpinom. Ta ljubi deželni odbor, kateremu smo ravno predvčerajnjim posvetili pozornost svojo, je zopet storil sklep, ki ne priča nego o tem, da je še vedno — star prijatelj našemu ljudstvu! Sklenil je namreč, da v 47 krajinah občinah službeno uvede doklado radi zaostalega — davka, na človeško pamet, to je, šolskih taks. Veselite se, davkoplačevalci Istre! Ako ne veste, kam z denarjem, vam že pokažejo gospoda v Poreču, kje ga najlaglje shranite.

Književnost in umetnost.

»**Slovenka**« III. številka je izšla z bogato raznolično vsebino. Poleg člankov o ženski odgoji, pravstvu, poštnih uradnicah itd. prinaša mnogo lepih pesmi iz peresa Utve, Frana Valenčiča, Frana Žgurja, Mozirskega, nadalje III. spev Macharjeve »Magdalene« v prevodu Ant. Dermote, nadaljevanje povesti »Šolska ikona« ter krasno črtico Iv. Cankarja: Domov! One, ki se bavijo z ruščino in rusko literaturo bo pa zlasti zanimal izvrstni prevod Puškinovega »Boris Godunov« in esej o najslavnejšem modernem ruskem pisatelju Maksimu Gorkem. Književne ocene iz peresa naših najboljših kritikov in beleške zaključujejo ta vredni zvezek.

»Slovenko prodaja g. Lavrenčič na trgu Caserma.

Gospodarstvo.

Odgovor g. Andreju Vrtovcu, sedaj upokoj. učitelju v Tolminu. Ni v moji navadi spuščati se v osebno polemiko; a to pot ste jo provzročili sami z drznim napadom na mojo osebo, kateri podtikate vse mogoče grehe. Ker sem Vas zadel v pravo žilico, vzkipele ste in v »sveti« svoji jezi rabite celo izraze, ki prekoračajo vse meje dostojnosti. Z oblastnjami nisem žugal!! Ampak zahteval sem v svojem pismu (in to je bilo popravljeno v uredništvu), da uložite takoj pismeno pritožbo na iste, naj pregledajo: kje in koliko škode sem se svojem postopanju provzročil deželi in kmetu! S tem jo nisem popihal; razpostavil sem se temveč vsaki obtožbi, uloženi zoper mene korektaim potom, ker se imam vladi nasproti braniti v svojem poslovanju. Toda vi zahtevate, da se opravičujem Vam nasproti, kje in kaj sem delal v treh letih svojega službovanja! Sicer ne bi rabili izrazov, kakoršnje si prepoveduje vsakdo in celo najslabši hlapec. Jaz prepuščam cenj. čitatelju, naj razsodi: dali Vas taki izrazi ne karakterizirajo zopet eklatantno, čim je omenjeni nasad povsem moja privatna stvar, katera Vas prav nič ne briga.

Stvarno odgovarjam tako-le: konstatujem najprej, da je bila dotična nakupovalna komisija privatna najeta od c. kr. kmetijskega društva v Gorici! In njej je bilo naročeno, da za vso svoto (blizu 20.000 kron) nakupi 30 bikov in 47 junice. Za bike, ker so za plemenitev poglavitnejši, odločenih je bilo 300 kron povprečne cene. Zaio je preostala za junice primeroma majhna svota in moralo se je zbot tega poleg dobrih in polnaih nakupiti tudi nekaj srednjih, sicer bi ne dopelnili naročenega števila. Komisiji se predbaciva, da je kupovala na semnjih in tudi jalovo živino. Če bi ne bilo semnje, bi sploh ne bilo možno kupiti naročenih glav; pismenega zagotovila pa, da je junica breja, ne morete zahtevati na semnju. Kakor je torej komisija kupovala, tako je prodajala: garantirala pa ni izrecno za nobeno junico, da je breja; to je storil kvečemu pooblaščenec c. kr. kmetijskega društva. Da smo kupovali bolno živino, je grda laž, ker je bila vsa živina živinozdravniško preiskana. In to ne samona navadne bolezni, ampak celo na tuberkulozo. Kužna bolezen, ki se je pojavila na Bovškem, utegne biti k večjemu posledica premenjenja

kraja, hleva, druge klaje in postrežbe itd.; iz naših rok je šel dotični bik brez hibe. Junice pa sti poginili na sunkih, zadobljenih na transportu, kateri nesreči ni na noben način priti v okom na takih gonjah. Sicer pa c. kr. kmetijsko društvo odškoduje dotične kmete in tudi one, ki so dobili jalovo živino; potem gotovo ne izgubi kmet veselja do napredka, osebnost, ko se pokaže naraščaj iz lepe črede uvedenih bikov, ki je žela priznanje pri vseh poznavateljih živine tudi tam na Belanskem.

Naloga tačasnega predsedništva c. kr. kmetijskega društva v Gorici je pa bila, pojasniti komisiji pred odhodom natanjko to stvar; v prvi vrsti pa naročiti, da se nakupi le toliko glav, kolikor jih komisija pozna popolnoma spsobnih za pčzlabitvev našepasme. Komisija je imela vezaneroke, da je čredo bikov komaj popolnila v svojo zadovoljnost; in če bi ona pred odhodom vedela, kako jej je kupovati, bi bila hvaležno odklonila to častno in nehvaležno nalogo.

Če pomislimo, da je na Belanskem živina sploh bolj koščena in volovska, da se tudi tam nahajajo pri bikih (v plečah, na hrbtu, v nogah) še marsikateri nedostatk, da je bila živina takrat povečem po planinah, da izvrstnih krav in junic sploh ne prodajajo za noben denar — kar naj si zapišejo v srce vsi pametni živinorejci — in da je Belanska mala dolinica, ki ne preraja Bog ve koliko živine: potem tudi sprevidimo, kako silno težko je na Belanskem pod naštetimi pogoji kupiti 77 glav plemenske živine! Komisija trdi lahko z mirno vestjo, da bi se nikomur ne posrečilo v istem času in z istim denarjem nakupiti boljšo čredo, ker je 14 dni pregledovala semnje in hleve, se pošeno trudila od jutra do večera, da izpolni svojo nalogo po najboljši volji. Naj se jo torej obdolžuje kolikor se hoče, ona, kakor tretja oseba, nima nobene krivde na morebitnih nedostatk in konečno so pooblaščenec c. kr. kmetijskega društva v Gorici, med njimi najboljši poznavatelj belanskega plemena, g. ces. svetnik Kosmas Schütz, izrekli, pregleduje nakupljeno živino, da je za plemenitev popolnoma sposobna (40 glav je izbornih) in s tem je dokazano od najmerodajnejše strani, da je komisija častno rešila častno svojo nologo. Kdor bo kupoval toliko govedi na enkrat, jo gonil čez Predel celo do 100 km. daleč v druge hleve, bo pa vedno moral računati na kako jalovo ali ponesrečeno goved. To so neizogibne slučajnosti, zbot katerih se pa nima preklinjati samega sebe. Tako podjetje treba soditi na splošno.

Kar se pa tiče uvažanja belanskega plemena in drugih pasem na Primorsko, zavzemam jaz še vedno stališče, da je samo plemenitev s pomočjo dobrih bikov najsigurnejša pot do dobre pasme, ker se v 8 generacijah brez nevarnosti in kakih nesreč prihaja do čistega plemena; če je pa povsapešiti to, naj se kupujejo iz deželnih iz državnih zalogov najboljšje, četudi najdražje junice in krave, ki naj se izročajo naprednim gospodarjem samo v rejo in užitek, ker mnogokrat kmet ne more plačati ne 2 tretjini, niti 1 tretjino dotične kupilne cene.

S tem zaključujem vsako nadaljno polemiko z Vami, g. Vrtovcem, ker sem izvedel med tem, da ste uložili na c. kr. poljedelsko ministerstvo ovadbo, katera Vam pritisne na čelo pečat Vašega značaja. Dobro se spomnite, da ste se v decembru lanskega leta še izdajal kakor najboljši znanec; takrat ste mene lahko upošteval odkritosrčnim prijateljem in proti takemu — čujte g. čitatelji! — uložili ste za hrptom grdo ovadbo, v kateri povzdigujete sebe, zaničujete indirektno mene, kričite, da propada mlekarstvo itd.!! To ovadbo ste uložili kakor predsednik kmetijskega odseka in v imenu tega odseka, ne da bi imeli kako pooblastilo v to. Zdaj vem, zakaj ste toli silil na konstituiranje kmetijskega odseka! — Znano vam je, da nam že 6 mesecev manjka drugi za stopnik v kmetijskem društvu! Vi niste skliceal, kar je bila Vaša dolžnost, udov na nove volitve, niti enkrat na posvetovanje itd.; napravil ste le sramotno ovadbo, ki Vas krati... no, pa pogodite sami dotični izraz. Temu nasproti naj omenim le mimogrede, da me je zaupna moja služba odbornika c. kr. kmet. društva v tej mali dobi pozvala 10 krat na lastne stroške v Gorico, a v moji navadi ni širokoustiti se, ko žrtvujem čas in denar v blagor kmetijstva. Glede Vaših opazk v pritožbi pa pripominjam še k Vašemu naštevanju v 28 mlekarskih društev letu 1897 in za-

trjevanju, da lo danes ni novih ustanovljenih da hočem kazati statistično, da se jih nahaja danes na Tolminskem in Kaualskem, (ki je tudi v mojem področju) 52. In te ne propadajo: dokaz, da so l. 1901 izdelale mlekarskih izdelkov za 44.300 kron več, nego 1898. leta. Poglejmo le nekatere, kako se razvijajo (izbrali smo dve boljši in večji in dve slabši in manjši mlekarnici):

	leta 1898	leta 1901
v Bovecu kg mleka	87.371	125.320
v Smasteh „ „	22.200	50.000
na Livku „ „	160.911	163.000
v Sužidu „ „	80.000	95.000

torej skupaj 350.482 433.320

vrednost prodanih izdelkov znaša:

	leta 1898	leta 1901
v Bovecu v Kronah	9.610	13.445
v Smasteh „ „	1.780	4.000
na Livku „ „	13.056	17.457
v Sužidu „ „	9.220	12.300

Skupaj kron 33.666 47.202

Izplačalo se je torej kg mleka l. 1898 po 9.5 in leta 1901 po 10.9 stot., v poslednjem letu torej za 1.4 stot. više nego 1898. Kdor pozna mlekarstvo gospodarstvo, ve koliko pomenja to. Ti napredki so pa komaj začetni koraki, ker smo doslej še ledino orali; upamo, da se promet v mlekarnicah podvoji, ko pripravimo vse gradivo za veliko akcijo na polju mlekarstva. Za enkrat bodi pripomnjeno v tolažilo, da se letos prične 7 novih mlekarnic, med njimi ena za 30.000 kron V zadoščenje nam bo potem poročati o našem poslovanju in v dokaz, da ne le to, kar je roka strojila, ampak tudi, kar je um predelal za njegovo rabo, je koristno in potrebno kmetovalcu.

M. Ivančič.

Brzjavna poročila.

Proračunski provizorij.

DUNAJ 29. (B.) »Wiener Zeitung« objavlja sankcionirani proračunski provizorij do 31. maja 1902.

Velikonočni obredi.

DUNAJ 29. (B.) Današnji ceremoniji v glavni župni cerkvi v cesarskem dvoru so prisostvovali cesar in nadvojvode Fran Ferdinand, Oton, Ferdinand Karl, Ludovik Viktor, Henrik Ferdinand, Leopold Salvator, Fran Salvator Friderik in Evgen.

Socijalna demokracija na Nižje-Avstrijskem.

DUNAJ 29. (B.) Danes so pričela na dva dni določena posvetovanja X. deželnega strankarskega shoda socijalne demokracije na Niže Avstrijskem. Na dnevnem redu so naslednje točke: poročilo o delovanju, novinstvo stranke, volitev zastopstva deželne stranke, stališče socijalno demokratične stranke nasproti predstoječim volitvam v deželni zbor in poročilo zastopstva deželne stranke.

Delniško društvo tržaških malih železnic.

DUNAJ 29. (B.) »Wiener Zeitung« objavlja, da je ministerski predsednik v sporazumljenju z ministerstvi za finance in železnice dr. Gustavu Adolfu Krausenecku v Trstu in tovaršem, kakor koncesionarjem električne ozkotirne železnice čez Škorkljo na Opčine, dal dovoljenje za ustanovo »delniške družbe tržaških malih železnic« (»Società anonima delle piccole ferrovie di Trieste«) s sedežem v Trstu, ter da je odobril pravila te družbe.

Priloga današnje številke prinaša nov Kathreinerjev sujet, prav tako izviran v ideji kakor one Kathreinerjeve slike, ki so se priobčevale v prejšnjih letih in ki so se splošno v spominu. Zbirke teh slik, ki so se napravile marsikje, je kar najlepše obogatil mladi, nadebudni dunajski umetnik Adams s to izvirno kompozicijo. Brhka kmetiška deklica, podoba cvetočega zdravnika v veselju do dela, se vrača od žetve med dozorelim, težkim klasovjem. Predmet kakor umetniško lepa izvršitev sta enako mična in kažeta iznova, kako zelo se trudi firma Kathreiner, da namene svoje propagande združuje z zahtevami lepote in prikupnosti. Če se tako izborno blago, kakoršno je Kathreinerjeva Kneippova sladna kava, na tako okusen in simpatičen način priporoča občinstvu, ni čudo, ako je lep in trajen uspeh plačilo takemu prizadevanju.

Mnogokrat se dogaja, da treba iskati in priporočevati dobro sredstvo v obvezanje rane. Za tak namen je najpripravnejše sredstvo, katero ohlaja in ublažuje zdravljene rane proti vnetju: v vsej državi dobroznano praško domače mazilo iz lekarne B. Fragnerja, c. kr. dvornega zalagatelja v Pragi. Ker se mazilo ne pokvari, še tudi se dobi tarni, se priporoča, da je za vsak slučaj pripravljeno vsaki družini.